

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za imo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 61.

Sobota, 1. avgusta 1931.

Leto VI.

Razorožitev v etapah.

Razprava o razorožitvi na kongresu
socialistične delavske internacio-
nale.

Na II. mednarodnem socialistič-
nem kongresu na Dunaju se je raz-
pravljalo v torek o razorožitvi. K
tej točki dnevnega reda je govoril
parlamentarni tajnik britanskega zu-
nanjega ministra Baker.

Baker je razložil stališče velike
Britanije v tem vprašanju in kon-
gres je smatral njegova izvajanja kot
poslanico zunanjega ministra Hen-
dersona mednarodnemu delavskemu
socialističnem kongresu.

Kongres je izvajanja govornika
viharano odobral.

Baker je rekel med drugim:

Po naročilu britske delavske
stranke izjavljam, da se stranka po-
polnoma strinja z akcijskim progra-
mom II. internacionale glede raz-
orožitve. Stranka smatra ta program
za praktično realno politiko in ob-
enem kot kažipot za bodočnost. Za-
vedati se je treba, da imamo medna-
rodni instrument, ki se mora pora-
biti v namen razorožitve — Društvo
narodov. Moj predstojnik, zunanji
minister Henderson, je pokazal, ka-
ko se moramo Društva narodov po-
služiti v svrhu mirovne ideje. Vsak
socialist mora paziti na to, da bo
Društvo narodov delalo za razoro-
žitev. Potem bo tudi ideja miru bolj
prodrta do veljave, kakor je to bilo
v minulosti.

Drugo, kar je tudi glavno, je pri-
znanje enakosti vsem državam glede
razorožitve. Britska delavska stran-
ka stoji dalje na stališču, da je naloga
strokovno organiziranega proletar-
ijata vseh dežel, paziti v municijskih
tvornicah na to in po potrebi pre-
prečiti, da se ne kršijo mednarodne
pogodbe. Angleška delavska stranka
je mnenja, da mora internacionala
izvojevati razorožitev v čim največji
meri.

Če kdo izjavlja, da so razorožitve-
ne tendence sedaj iluzija, tedaj od-
govarjamo: Če bi se mi obračali na
posamezne narode, seveda ne bi bilo
pričakovati nobenega uspeha. Zato
zahtevamo istočasno razorožitev
vseh. Zahtevamo odpravo vseh boj-
nih ladij nad 10.000 ton, uničenje
vseh matičnih ladij za letala, odpra-
vo tehnične vojne. Vemo, da je vse
to drzen, širokopotezen program, da
se ne bo lahko uresničil, toda mora
se izvesti, če ne že naenkrat, pa v
etapah.

Novodobno orožje je strašnejše,
kakor kdaj prej, zato je tekmovalno
oboroževanje nevarnejše kakor kdaj
prej. Pričeti moramo boj za razoro-
žitev z vsemi silami. One vlade, ki
se bore proti razorožitvi, bomo pro-
glasili za smrtno sovražnike člove-
štva. Prepričani smo, da se bo inter-
nacionali posrečilo, da bo udeležene
razorožitvene konference prisi-
lila, da tudi dejansko razorože.

Vlada Zedinjenih držav proti zniževanju plač.

Vlada Zedinjenih držav je objavi-
la ponovno opozorilo, da je nje po-
litika proti vsakršnemu zniževanju
plač industrijskemu delavstvu. To
opozorilo je bilo izdano zaradi tega,
ker je trgovski minister Lamont
odklonil posredovanje v sporu, kjer
je šlo za znižanje delavskih plač.
Minister dela Dvack pa je obvestil
časopisje, da je sedanja vlada bolj
nasprotna zniževanju mezd kakor
katerakoli prejšnja vlada.

Macdonald za mednarodno sodelovanje.

Delo angleške delavske vlade za pomirjenje mednarodne atmosfere.

Macdonald in Henderson sta dne
28. julija t. l. sprejela časnike v
Berlinu. Macdonald je izjavil, da je
prišel v Berlin zaradi osebnih stikov
z nemškimi državniki, ki so bili v
Londonu pričeti. Prilika je obenem,
da dobim pregled o položaju, ki je
nastal po londonski konferenci.

Macdonald je povdaril, da je po-
novno dobil utisk, da bosta kvalite-
ta nemškega naroda, njega gospo-
darska in finančna moč tudi tokrat
prebredla sedanje težkoče. Ko bodo
te težkoče premagane, potem bo po-

trebno, ustvariti potom sodelovanja
narodov pomirjenje mednarodne at-
mosfere. Zaradi priprav za ta cilj so
bili nemški ministri v Angliji in prav
iz istega razloga se mude danes an-
gleški ministri v Berlinu. Macdonald
se nadeja, da bo nastalo dolgotrajno
prijateljsko razmerje med obema dr-
žavama.

Macdonald je izrecno povdaril,
da zastopa politiko delavske stran-
ke, ne kako drugačno angleško po-
litiko, ki bi bila nasprotna razoro-
žitvi in sodelovanju narodov.

Španska konstituenta zboruje.

Poročilo vlade o njenem dosedanjem delovanju. — Skupščina kot najvišji
forum republike, naj sestavi novo vlado.

Na torkovi seji novoizvoljenega
parlamenta ali konstituante je poro-
čal ministrski predsednik Alcala Za-
morra o dosedanjem delovanju vlade
od proglastitve republike pa do
sestanka konstituante. Ob koncu
svoje poročila je predsednik izja-
vil, da predlaga skupščini kot naj-
višjemu forumu republike ostavko
celokupne vlade, da skupščina se-
stavi novo vlado. Predsednik je s
tem izročil konstituenti vsa poobla-
stila, ki jih je vlada imela.

Levičarski radikali so vlado
ostro napadali zaradi nemirov v Se-
villi ter zahtevali preiskavo. Nato je
bila izvoljena komisija, ki naj v de-
setih dneh preišče sevillske dogodke
in poda poročilo v zbornici.

Obenem je konstituenta sklenila,
da naj ostane dosedanja vlada še na-
dalje na krmilu.

Predsednik vlade se je zahvalil
zbornici za nadaljnje zaupanje.

Zakaj ni uspela londonska konferenca?

Londonska pogajanja glede po-
moči Nemčiji, oziroma Evropi, so se
izjalovila predvsem na trdovratnosti
Francije, ki je zahtevala poniževalne
pogoje politične npravi od Nemčije.
Globlji vzroki, ki jih ni težko ugani-
ti, se pa bolj in bolj očitujejo.

Prvo, kar je Francija storila, je
bilo, da je odvažala zlato iz Anglije
v Pariz, dalje je širila vesti, da bo
morala angleška narodna banka pro-
glasiti moratorij in končno, da bo
angleška narodna banka morala pro-
siti francosko narodno banko za po-
sojilo 20 milijonov funtov, da bo mo-
gla plačati svoje mednarodne ob-
veze.

Na vse te vesti odgovarja angle-
ški oficijozni list »Daily Herald« in
pravi, da je to početje francoskega
časopisja zlohotno ter da ima namen
ubiti angleški kredit na kontinentu.
Vrhutega pa je to početje mednarod-
no-politično slabo in reakcionarno.
Francoska sabotaža na londonski
konferenci proti Hooverjevemu na-
črtu, zadavljenje londonske konfe-
rence in neprestani odpor proti raz-
orožitvi, ne more imeti drugačnih
posledic, kakor da se razočarana
Amerika zopet umakne iz medna-
rodne politike in Društva narodov.
Francija zahteva, da se vsakdo pod-
redi nje političnim in gospodarskim
vplivom, kdor hoče od nje pomoč.

Seveda je gospodarsko stanje
Anglije povsem solidno ter imajo
francoske klevete samo namen one-
mogočiti vpliv v Evropi komu druge-
mu kakor Franciji.

Francija pa skuša tudi v svoji
mednarodni politiki ta svoj načrt
uveljaviti. V doglednem času ima
predsednik francoske vlade sestanek
z Mussolinijem na italijanskih tleh in
Madžarski je obljubila posojilo, da jo
priveže nase, ter naročila Čehoslova-
ški, da naj organizira zvezo jugo-
vzhodnih evropskih držav ter pred-
vsem vpostavi gospodarske stike med
Avstrijo in Madžarsko, kakor to žele
legitimisti na Ogrskem.

Francija torej noče sporazuma v
Evropi, noče razorožitve, ampak le
svojo hegemonijo v Evropi, kakor ji
diktira francoski kapitalizem, kate-
remu je sedanja reakcionarna vlada
popolnoma podlegla.

Borba Francije je torej pod vpli-
vom francoskega kapitala usmerjena
predvsem proti politiki sporazuma
angleške delavske vlade, proti raz-
orožitvi in proti vsakršnemu tujemu
vplivu v Evropi, če bi ta imel tudi
najplemenitejše namene, da reši Ev-
ropo iz sedanjega kaosa.

Ob teh dogodkih so vse Brian-
dove lepe besede o Panevropi le de-
maško gesta. — Tako piše »Daily
Herald«.

Madžarska postane frankofilska?

Francija pripravljena dati Madžarski posojilo proti primernim politič-
nim garancijam.

Madžarska išče posojilo. Najprej
je prosila za posojilo Italijo, a tam ni
denarja, in če ni denarja, se ohladi
prijateljstvo. Pozneje je grof Bethlen
poizkusil srečo v Ameriki in Angliji.
Povsod so ga odklonili, češ, da ni ga-
rancij. Bethlen se je spomnil končno
na Pariz, kjer imajo preveč denarja
in tam so mu obljubili večje posojilo,
če da tudi primerne politične garan-
cije. Madžarska mora ustaviti nacio-

nalistično propagando proti Franciji,
znižati izdatke za oboroževanje in
stopiti v tesnejše stike s svojimi so-
sesti. Italija izgubi s tem važnega za-
veznika, kar utegne znatno vplivati
na razvoj takozvanega evropskega
problema. Grof Bethlen bo ponudbo
najbrže sprejel, ker od drugod nima
pričakovati pomoči za svoje gospo-
darsko-politične namene.

Mihevc Nace:

Potresni sunki v velebankah.

Potresni sunki se nadaljujejo ter
jih več ali manj čutijo vse svetovne
banke. Kriza Rotschildove banke v
Avstriji ni osamela prikazen, zakaj
po vseh državah se opažajo dejstva,
ki kažejo šibkosti številnih vele-
bank. Če bo trajala gospodarska kri-
za še dalje, ni dvoma, da bodo sledi-
le dunajski »Kreditanstalt« še druge
izvredne velebanke. V Italiji se
je dosedaj preprečil polom večino-
ma vseh velebank s tem, da je pri-
skočila vlada z vsemi razpoložljivimi
sredstvi na pomoč. Finančni viri fa-
šistične diktature pa niso neomejeni,
pač pa vsak dan zbujajo pasivnost
Italije paniko. Nedostojanstvenost,
s katero je Mussolini sprejel Hoo-
verjev predlog v vsej naglici in izja-
ve njegovega časopisja, češ, da so-
glaša Italija s Hooverjevim načelom,
ne da bi Francija pristala, jasno do-
kazujejo, da pričakuje tudi Musso-
lini rešitev slabega gospodarstva
italijanskih bank edino še potom
ameriškega kapitala, ter je v do-
sego te pomoči pripravljen na vsako
protiuslugo.

S sedanjo perijodo kriz se bo do-
vršil velik del gospodarske zgodo-
vine, ki je bil označen kot predgo-
spodarstvo bančnega kapitala. Mi
nočemo trditi, da bodo banke v bo-
doče prenehale obstojati in biti glav-
ni faktor gospodarskega življenja,
ali glavne vloge v produkciji, ki so
jo imele že pred vojno in ki se je
ojačila po dogodkih med vojno in po
vojni, ne bodo mogle več zmagovati.
Vsaka zgodovinska perijoda ima go-
tovo, samo njej lastne oblike. Peri-
joda velekapitalizma med leti 1890
in 1930 je imela znak gospodarstva
velebank, epoha, ki pričinja sedaj,
bo stavila v ospredje drugačne orga-
nizatorične oblike.

Gospodarstvo bančnega kapitala
je služilo izpočetka večkrat gospo-
darskemu napredku. Kapitalistični
razvoj s tendenco koncentracije je
dobil s soudeležbo bančnega kapi-
tala pri produkcijski organizaciji ve-
likanski razmah. Kartel je praznoval
svoje prave triumfe šele potom raz-
voja velikanskih akcijskih bank:
mednarodnost kapitala je stopila v
ospredje z vso svojo silo šele takrat,
ko se je bančnemu kapitalu posre-
čilo ustanoviti mogočno mednarodno
organizacijo denarnih zavodov.

Pred vojno so se precej ujemali
interesi velefinance in veleindustrije,
kar je popolno složnost kapitalizma
in kapitalističnih struj mnogo poja-
čevalo. Šele po vojni je pokazala ta
velika fronta razpoke. Klasičen pri-
mer za to imamo v Angliji. Življenski
interesi angleške industrije so zahte-
vali, da se stabilizira angleški funt
na isti nizki podlagi, na katero je
padla vrednost angleške veljave za-
radi svetovne vojne. Angleška vele-
financa — City — pa je stala na
tem, da se vzpostavi zopet zlata pa-
riteta funta, ker le tako upa vzdržati
konkurenčno zmoglost napram dolar-
ju, ki je postal vsemogočen. Vzpo-
stava zlate paritete angleške valute
je pa imela za posledico, da so se
angleški industrijski proizvodi po-
dražili, zaradi česar se je izvoz zmanj-
šal, uvoz seveda povečal.

Onemoglost kartela je na eni stra-
ni glavni vzrok svetovne gospodar-
ske krize, na drugi strani pa omilje-
nje te krize preprečuje z metodami
financiranja z bančnim kapitalom.
Karteli so imeli le toliko časa pravi-

co do življenja, dokler so dvigali produkcijo in zniževati stroške, od dne pa, ko so pričele staviti velebanke svojja neizmerna denarna sredstva industriji na razpolago, je bilo velikopo-

težno mogoče nakupiti industrijska podjetja in s tem uničiti konkurenčna podjetja ter jih spraviti iz obrata.

(Dalje prihodnjič.)

Znižanje plač rudarjem.

Mezdna pogajanja med zastopniki rudarjev in Trboveljsko premo-
kopno družbo niso uspela.

Dne 27. julija t. l. so se vršila v Ljubljani med zastopniki Trboveljske družbe in zastopniki delavstva pogajanja v zadevi meznega vprašanja rudarjev imenovane družbe. Kakor smo že poročali, je družba z od-
povedjo dosedaj veljavne kolektivne pogodbe hotela znižati temeljne plače za 7%, akordne plače od 2.50 do 12%, a premije pa od 45 do 50%.

Delavstvo je po svojih zastopnikih in na velikih zborovanjih družbi sporočilo, da vsako poslabšanje obstoječega stanja odločno odklanja. To stališče delavstva so njegovi zastopniki pri razpravi tudi odločno branili. Vse utemeljevanje, da je položaj rudarjev vsled praznovanja šihov že itak nevzdržen, in da v času, ko so rudarji navezani na javno miloščino, ni na mestu, da bi se to stanje še poslabšalo, je bilo brezuspešno.

Zastopniki družbe so trdno vztrajali na svoji prvotni nameri glede znižanja plač. Po daljši debati in izjavi delavskih zastopnikov, da ne podpisujejo nobene pogodbe, s katero bi se dovolilo znižanje že itak nezadostnih plač, je družba diktirala po svoje nov plačilni sistem, kateri stoji že s 1. avgustom v veljavo. Obstoječe temeljne plače se znižajo za 5%, akordne za 2.50—12%, premije pa za od 45—50%. Na splošno je toraj družba znižala delavske plače za okrog 15%.

V ostalih točkah glede delovnih odnošajev med družbo in delavstvom se je za malenkost izboljšalo določbe prejšnje kolektivne pogodbe, s čemur pa delavstvo ni materijelno skoraj nič pridobilo.

Ves čas razprave so zastopniki družbe stali napram vsem upravičnim zahtevam delavstva skrajno neizprosni in se pokazali kot vredni računarji suhoparnih števil, ki peljejo preko lačnih in raztrganih teles rudarjev v ogromne dobičke delničarjev družbe in to kljub temu, da veje poslednji čas v vrhovih družbe močnejši nacionalni veter.

Vsaka nadaljna kritika o brezsrčnosti družbe je torej v tem pogledu popolnoma brezpredmetna. Pri teh pogajanjih med Trboveljsko družbo in zastopniki delavstva se je zopet pokazalo, kako globok je prepad med delom in kapitalom.

Družba je s tem početjem pokazala in odprla delavstvu oči, da pri

njej ne zaležejo besede, kot jih je izrekel neki odlični voditelj »Narodno-strokovne zveze«, češ, da pri nas ni potreben razredni boj, ker je mogoča gospodarska vzajemnost med delom in kapitalom. Dalje je družba s tem zadržanjem tudi povedala, da pri njej ne zaležejo enciklike raznih papežev, pa naj si bo to Rerum novarum ali pa Quadragesimo anno. Trboveljska družba je jasno povedala vsem neorganiziranim rudarjem, da prosjačenja ne priznava, temveč da priznava samo to, kar si delavstvo v ostri borbi izvojuje.

Nov plačilni sistem, ki ga je uvedla toraj Trboveljska družba, sedaj ne veže ne družbe in ne delavstva. Družba ima možnost, da poljubno poslabša plače rudarjem po edincem ali pa splošno. Delavstvu je pa tudi dano na prosto, da se bori naprej za izboljšanje, če noče pasti na kolena in reči: O gospod, jaz sem tvoj hlapec!

Industrija proti dr. Luthru.

Dr. Luther je predsednik nemške državne banke, ki hoče podpirati kot predsednik državne banke vladno finančno politiko. Industrijalci se nanj silno jeze ter so mu v seji državne zveze industrijalcev dne 29. julija t. l. soglasno izrekli nezaupnico. Član predsedstva je bil pooblaščen, da sporoči ta sklep državnemu kanclerju.

Atentat na Čangkajška

Neuspešen napad iz gozda.

V javnem parku v Nanhangu, kjer je taborišče nacionalistične vojske, so atentatorji streljali iz bližnjega gozda na Čangkajškov avtomobil. Strelji so ponesrečili. Atentatorjev pri preiskavi parka niso našli. Pozneje so v mestu prijeli tri osebe, ki so priznale, da jih je najela nasprotna vlada, da ubijejo Čangkajška. Vse tri so takoj obsodili in obesili.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Vsevolod Ivanov:

Povest o dveh konjih agramakih.

»Našega posestva gotovo ne poznate? Naše posestvo, posestvo Železnovih, je bilo slavno ob vsem Jaiku. Že za časa Stenke Razina, ki je bil velik čarovnjak, je plemenil naš praded Jevgraf Železnov konje, ki jim pravimo agramaki. To so ti bili konji! Iz Turkestana so prihajali ljudje k nam, tisoče rubljev so plačevali zanje. Črede smo imeli, stotine glav in še več; jaz ne vem, koliko. Moja mati, bog naj jo blagoslovi, je nosila okrog vratu šarafan, našit z indijskimi dragulji, in hiša naša je bila iz opeke, dve nadstropji visoka in z železno streho.

Otroci? Otrok sem imela mnogo, deklic največ in dečka sem rodila dva, Jegorja in Mitjo. Jegor je bil plavalasec, pravi ruski mladič, kakor slama od solnca zbledel, a Mitja pa črn hudič, kakor da bi bil njegov oče Kirgiz. Dve leti sta bila narazen, toda v šolo sta hodila skupaj. Tudi v gospodarstvu sta bila vedno skupaj. Ko sta morala na vojno, je podaril oče vsakemu žrebico najboljšo pasme. Na pasme se je razumel, bog mu bodi milostljiv, bolj nego najpremetenejši cigan. Jegor je dobil Serka in Mitja Igrenko.

Žrebeti sta rastle kot v pravljici. Na fronti, pri neki paradi, je videl veliki junak Radko Dimitrijevič naša agramaka in je vprašal Jegorja: »No, moj sin, kakšen oves polagate tem izbornim konjem?« »Naš,« je odgovoril Jegor, »raste ob Jaiku!« Tedaj so prišli v ta okraj »Menoniti« (verska sekta). Ti so tudi prinesli svoje krivoverstvo iz Germanije.

Novi kozaki so prišli na dopust, jahali od vasi do vasi in klicali: »Cas je prišel, razdelite si posest oficirjev, zdaj je prišla svoboda.« Nekega dne je vstopil k nam ataman in dejal Mitji: »Pridi z menoj v uradno poslopje, mladi bojevnik. V mestu se upirajo vojaki. Nekaj kolovodij moramo poloviti.«

Prav takrat je bil Jegor v mestu. Tedaj si je Mitja obesil vse svoje križce in šel.

Kaj se je zgodilo, ne vem. Mitja se je vrnil in se je vlegel s škornji in ostrogami na prično. Kmalo nato je prišel moj drugi sin. Že na pragu je zakričal: »Mitja Železnov, doli s prično! Aretiram te radi upora zoper ljudsko oblast.«

Mitja je molče vstal. Poleg peči leži pri nas vedno kup drv. Pograbil je drvo, udaril v skoku brata po glavi, bog pomagaj, rodnega brata po glavi in zbežal. Jegor je zaječal in se zrušil. Toda po eni minuti je spet vstal in rekel: »Nikjer ne boš ušel

Doma in po svetu.

Oderuštvo z živili. Kmetijska družba v Ljubljani je predložila dravskemu banu obširno pritožbo, v kateri pojasnjuje, kako nizke so cene kmetijskih proizvodov, da pa konzumenti teh produktov ne dobe po sorazmernih cenah. Meso velja prav toliko, kakor je veljalo, ko se je živina prodajala po 9 do 13 Din kilogram žive teže, dočim se danes plačuje to blago po 3 do 4 dinarje, le redkoma po 6 dinarjev. Pritožba navaja tudi cene po gostilnah, ki so neprimerno visoke ter zahteva, da naj se to oderuštvo preganja po zakonu o pobijanju draginje in maksimiranju cen. Kmetom naj bi se dovolilo, da sami prodajajo meso direktno konzumentom in istotako naj se vinogradnikom dovoli, da točijo sami svoje vino. V kolikor ban ne bi mogel ukrepati o teh stvareh, naj se obrne na višje oblasti, da v tem oziru kaj ukrenejo.

Nov poštni in telegrafski zakon je podpisal kralj dne 25. julija t. l. Zakon obsega precej novih določb:

»**Marijino kopališče**« v Ljubljani, ki se je nahajalo ob Ljubljani pred Prulami, so požgali. To je bila senzacija za Ljubljano. Podrtija, v kateri je prebivalo mnogo ubožnejših strank, je bila že vsa preperela in polna mrčesa. Kopališče je bilo neporabno in so ga odstranili zaradi regulacije Ljubljance, ker je delo že napredovalo do dotičnega kraja. Dela v Ljubljani- ci jako naglo napredujejo.

Izpremembra pri ljubljanski gledališki upravi. Pisatelj Oton Zupančič je prosil, da se ga razreši službe gledališke uprave v Ljubljani. Kandidat za upravitelja je dr. Milan Dular, ravnatelj ljubljanskega velesojma.

Vatikan in Kvirinal želita sporazum. V Vatikanu skoro menijo, da so nekoliko zavozili s svojo politiko in hočejo spor med papežem in fašizmom lepo poravnati. Papež je imenoval v ta namen štirčlansko komisijo z bivšim tajnikom Gasparrijem na čelu, ki ima namen spor proučiti in urediti. Obenem pa je bil odstavljen tudi glavni urednik vatikanskega lista »Osservatore Romano«, ki je v listu vodil borbo proti fašizmu. Razen tega nameravajo v Vatikanu še to jesen zamenjati politične osebnosti, ker kompromitirane osebe niso primerne.

V Romuniji imajo skrb. Romunski kralj je sprejel v avdienco bivšega predsednika vlade Maniuja. Razgovorjela sta se o političnem položaju tri in pol ure. Maniu je kritiziral sedanji režim ter izrekel bojazn, da se namerava uvajati diktatura, obenem pa je zagotavljal kralju, da je njegova stranka monarhična

in dinastična. Kralj je izjavil, da ne misli na diktaturo in je pristal demokracije. Sicer je razgovor tajen. — Zadnje dni so aretirali v Romuniji okoli 600 komunistov. — Jorgova vlada, ki je bila imenovana brez parlamenta, je v jako neprijetnem položaju, ker jo bojkotira Maniujeva stranka.

Zasilne odredbe tudi na Madžarskem. Kakor znano, je tudi budimpeštanska vlada izdala zasilno odredbo glede deviz in denarnega prometa na Madžarskem. Ta zasilna odredba bo bržčas ostala v veljavi do 15. avgusta.

»**Zeppelin**« se je vrnil v Leningrad. Zrakoplov »Zeppelin«, ki je odpotoval v severne polarne kraje, se je vrnil v Leningrad, ker je postalo v polarnih krajih tako neugodno vreme, da je postala pot nevarna. Zadnjih 48 ur je plul zrakoplov v silno gosti megli. »Zeppelin« se je na svoji poti sestal z ledolomilcem »Malyginom«.

Angleški liberalni politik Lloyd George je bolan. Operiran je bil na želodcu. Operacija je potekla povoljno, vendar so mogoče komplikacije, ker je mož že star.

Predsednik španske vlade Zamora izjavlja, da je republika trdno usmerjena. Ni še sicer gotovo, v kakšni smeri bo mogoče delo v ustavotvorni narodni skupščini. Gotovo pa je, da se vladna večina ne bo ozirala ne na skrajne levičarje in ne na desničarje. Skrajni levi in skrajni desni so v taki neznatni manjšini, da je zveza z njimi popolnoma nepotrebna.

Poklic bivšega grškega kralja je zanimiva novost. Bivši grški kralj Jurij je star 40 let in ker mu je menda dolg čas, se namerava posvetiti filmski karieri. Najbrže ga je povabila filmska firma v reklamne svrhe.

Bernard Shaw je zadovoljen z Rusijo. Angleški socialistični pisatelj Bernard Shaw se mudi v Rusiji. V Moskvi je imel govor, v katerem je rekel, da je Lenin velik človek in če govorimo o njem, moramo govoriti o bodočnosti. Ako se Leninov pozik posreči, bomo z njim rešili današnjo kulturo. Mnogo človeških kultur je že propadlo, ker ni nihče našel v važni razvojni dobi pravega prehoda iz ene dobe v drugo.

Klerikalizem je povsod agresiven. V ameriški državi Veracruz je vlada odredila, da se število duhovnikov zniža od 2000 na 13. Javnost odobrava odlok vlade, nasprotno pa je verski fanatik zaradi tega napravil atentat na predsednika republike. Predsednik je bil lažje ranjen. Atentat pa je tako razburil javnost, da se je prebivalstvo jelo zbirati po uli-

kazni! Konjski hlev sem zaklenil. Naš konjski hlev se je zapiral z železno zaporo. Zgrabila sem svoje- ga sina za roko, toda on me je potisnil v stran in prijazno dejal: »Bodi mirna, mati, jaz bom ljudski junak in rešitelj socializma!«

Nato je šel tiho skozi vrata. Jaz za njim. Na dvorišču je zakričal: »Kdo se je drznil odpreti mu hlev? Dva ključa sta, enega imam jaz, drugega moja žena!«

Pogledal je ženo, nategnil je brke. »Omogočila si mu beg, morilcu, izdajalcu! Srečno!« Jaz pa mislim, da ga je bolelo najbolj, ker je dala Mitji njegovega žrebca.

Več nego enkrat sta rešila konja življenje mladih kozakov in samo na takem konju se je lahko Mitji posrečilo, da je iztrgal iz rok Nemcev polkovno blagajno. Dva Jurjeva križca je dobil za to.

Na jesen so jih odpustili; mogoče, da sta se vrnila svojevolično, ne vem. Preko dvorišča sta šla, eden na desno, drugi na levo. Ko sta zadela drug ob drugega, je udaril Mitja po svojih prsih, da so križci zazveneli in kričal: »Za carja se borim in svoje vere se ne pustim dotakniti! Ne dopustim, da bi napravili iz cerkve hlev! In svojega posestva ne delim s Kirgizi in drugimi psi!«

Kričala sta drug na drugega, kakor da si nista brata, temveč bog

ve kaj. Ves dan sem jokala, prižgala lučko Materi božji in molila: »Pomiri njih srca, sveta!« Toda razumela sem ju vedno manj. Kaj imata med seboj? Rekla sem Mitji: »Razdelita si!« Toda on: »Ne, ne dam opustošiti svojega grunta!« In Jegor: »Vse je last ljudstva!« Kdo mu je to vcepil v glavo, ni mogel nihče od kozakov razumeti.

In še več nesreče je bilo. Jegor je imel mlado ženo. Lepa je bila. Obraz, čist kakor mleko, visoko rastel, na konje se je razumela, bolje nego marsikateri mož. Mitjini križci so jo zapeljali, ali kaj drugega — na tistem sta si začela pošepetavati. Nekoč sem jo nabrisala z metlo, pa se je zaletela vame in siknila kakor kača: »Ti, hudičeva babica, glej raje na svojega sina Jegorja! Vse kozake bo razdvojil, boljševik je postal!« Kaj so boljševiki, ni takrat pri nas še nihče vedel.

Agramski žrebec je bil najboljši med najboljšimi. Nikoli se ni mogla poskusiti Igrenka z njim, če tudi je Mitja na njej zaslužil dva križca. Jegor je pripeljal kobilu Igrenko na dvorišče, je po vratu popeckal, osedlal in odjahal. Svoje žene ni pogledal več.

V isti noči je bil pri nas preobrat. Z Jegorjevo silo so priborili zmagoto. Kozaki, ki so držali z generali, so morali čez reko nazaj. Na njih zasle-

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih uporabijo prihodnjic. — Uprava.

cah in je navalilo na samostane in cerkve ter jih požigalo. Ena cerkev je zgorela, štiri je vojaštvo rešilo. Množice so zahtevale, da se izžene vse redovnike in klerike. Razglašeno je bilo obsedno stanje.

Plaz pokopal pod seboj 47 alban- skih vojakov. Kakor poročajo časopisi, se je minulo sredo zgodila na albansko-jugoslovanski meji, kjer pravljajo na nekem hribu varnostne naprave, velika nesreča. Nenadoma se je namreč utrgal plaz, ki je pokopal pod seboj mnogo vojakov. Kljub takojšnji rešilni akciji je zgubilo 47 Albancev življenje. Delo se je vršilo pod vodstvom nekega italijanskega inženerja.

Letalska nesreča. Neko letalo, ki vrši promet med Carigradom in Bukarešto, je hotelo vsled defekta na motorju pristati. V višini 200 m pa je naenkrat eksplodiral rezervar za bencin, vsled česar je letalo pričelo goreti. Štirje potniki, pilot in mehanik, ki so se nahajali v letalu, so popolnoma zgoreli.

Železniška nesreča na Bavar- skem. V ponedeljek, dne 27. t. m. sta trčila na progi Landshut—Eisenstein v bližini postaje Zwiesel neki brzotovorni in osebni vlak, pri čemer je več vagonov skočilo iz tira. Sedem potnikov je bilo lažje ranjenih.

Ekspresni vlak na progi Paris—Barcelona iztiril. V ponedeljek, dne 27. t. m. je iztiril ekspresni vlak, ki vozi na progi Paris—Barcelona. Nesreča se je zgodila med postajama Cerbere in Banyuls sur Mer, pri čemer so se prevrnili vsi vagoni. Vlakovodja in kurjač sta bila smrtno nevarno ranjena, več potnikov pa je zadobilo lažje poškodbe.

Stavka tekstilnih delavcev v Franciji končana.

Stavka tekstilnih delavcev v severni Franciji je trajala deset tednov zaradi nameravanega znižanja plač od 10 do 12 odstotkov. Stavka je končala s poravnavo, da se smejo plače znižati samo za 4 odstotke. Več tovarn se je že prej pogodilo.

dovanje se je podala četa pod Jegorjevim poveljstvom. Bilo je v novembru, brdsko mrzlo, sneg je ležal, sled je bila vidna. Ob pašniku jih je Jegor dohitel. »Udajte se,« je zaklical, »ali pa vas vse postrelimo s stroj- nico.« Kozaki pa z golimi sabljami nad nje. Jegorju so začele pešati moči, proti njegovim očem je prašil sneg, ničesar ni videl, a kozaki pa so kosili in bodli. Hotel je zapovedati umik. Sovražnika ni moči ugnati.

Tedaj pa se je zgodilo, da je kobila Igrenka pod njim zahrzala. Na drugi strani je odgovorilo. Konja sta se spoznala, Serko in Igrenka. Jegor je dvignil glavo in glasno zaklical: »Mitja, brat, ali si ti?«

»Jaz sem!«

Skozi vrste kozakov se je zaletel Mitja zoper brata.

»Zdravstvuj, Mitja!« je rekel Jegor in ga udaril s sabljo v sredo med oči.

Tako strašno so se ustrašili kozaki nad činom, da so se udali. Jegor pa je potegnil samokres in šel k žrebcu Serku: »Nosil si me — tudi brata si nosil! Zdravstvuj!«

Četudi so ga pregovarjali, četudi so mu vroče tekle solze, žrebca je ubil...

Trnje je od takrat prerastlo moje srce. Noben čas mu ne more vzeti bolesti, noben čas ne more posušiti njegovih solz...

Maribor.

Obupno dejanje vojnega invalida. Minuli terek si je pri mestnem pokopališču na Pobrežju prerezal žile na levi roki 100% vojni invalid Erhart Mavrič iz Ljutomera. Samomor je hotel izvršiti radi velike bede, v kateri je živel že skoro vsa povojna leta. Mavrič je zgubil v svetovni vojni obe nogi, vsled česar je postal popolnoma delanezmožen in se je moral preživljati z borno invalidnino, ki pa seveda zdaleka ni zadostovala za življenske potrebščine pohabljenca. V zadnjem času pa, kakor pripovedujejo, ni dobival nobene podpore in ker tudi na prošnje, katere je vlagal, ni dobil dovoljnega rešenja, se je pred dnevi napotil v Maribor, da bi osebno dosegel potrebno rešitev. Ko pa mu tudi to ni uspelo, se je odločil, da konča tako nezno življenje. Ko so ga v zgodnjih jutranjih urah našli pasanti s prerezanimi žilami ter mu hoteli pomagati, je izjavil, naj to opuste, ker rajši umre, kakor da bi kot vojni invalid moral prosjati in biti tujim ljudem v nadlego. Pozvana rešilna postaja mu je nudila prvo pomoč in ga odpremili v tukajšnje bolnico. Lahko si predstavljamo, koliko bede in gorja je moral ta nesrečnež pretrpeti, predno se je odločil za tako obupno dejanje. Tra- gičen slučaj Mavriča naj bo glasen opomin merodajnim oblastem, da je treba vojnim žrtvam od pomoči ter jim nuditi potrebno podporo za človeku dostojno življenje. Pomoč je nujno potrebna, kajti Mavrič ima mnogo sotrpinov.

Uvedba novih potnih listov. Ministrstvo notranjih zadev je izdalo naredbo, s katero bodo s 1. septembrom t. l. razveljavljeni vsi potni listi. Novi potni listi bodo izdani na podlagi domovinskega in krstnega lista po Din 20.— komad.

Seja mestnega občinskega sveta preložena. Seja mestnega občinskega sveta, ki je bila določena za dne 6. avgusta, je preložena in se bo vršila v četrtek, dne 13. avgusta.

Premestitev. Železniški uradnik in občinski svetnik Ivan Wurzinger je bil te dni iz dosedanje službene edinice na glavnem kolodvoru premješčen k direkciji drž. žel. v Ljubljani.

Odlikovanje. Z redom Belega leva IV. stopnje je odlikoval predsednik čehoslovaške republike Masaryk docenta g. dr. Matka, odvetnika in publicista dr. Reimana pa z redom Belega leva V. stopnje.

Iz počitnic na morju so se minuli četrtek vrnili otroci, ki jih je poslala za štiri tedne v Pakrac ferijalna kolonija Rdečega križa.

Vojaški obvezanci! Vsi vojaški obvezanci, ki so v Maribor pristojni in se iz kakršnegakoli razloga niso mogli odzvati vojaški kontroli, ki se je vršila dne 12. in 19. julija t. l. na Teznu, se v lastnem interesu pozivljajo, da se najkasneje do 10. avgusta javijo pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu. Odzvati se morajo vsi oni obvezanci, ki so bili rojeni v času od leta 1881 do 1909, ker bodo sicer pozvani na štiritedensko orožno vajo.

Ne nasedajte! V zadnjem času se je klatil po Radvanju nek sumljivi kaplar, ki je pod pretvezo, da služi pri istem polku kot razni kmečki sinovi, izvajal od staršev denarne zneske. Opozorjamo naše čitatelje, da naj bodo previdni in ne nasedajo takšnim goljufom.

Ustanovni občni zbor švabsko-nemške prosvetne zveze se je vršil minuli ponedeljek. Za predsednika tega kulturnega društva je bil izvoljen dr. Mühleisen, advokat v Mariboru.

Za gradnjo nove carinarnice v Mariboru se baje zopet vršijo pogajanja med mestno občino in erarjem. Koliko let bo še neki trajalo, da se bo carinarnica res pričela graditi?

Aretacija nevarnega vlomilca. V noči od torka na sredo se je posrečilo policiji aretirati nevarnega vlomilca — brezposelnega knjižgoveza Ivana Magerle. Magerle je bil lansko leto meseca decembra izpuščen iz mariborske kaznilnice, nakar se je politikal po raznih krajih, končno pa si je za svoje skrivališče izbral Pohorje, odkoder je hodil v ponočnem času v Maribor in bližnjo okolico, kjer je izvršil razne vlome in tatvine.

Majdica se lišpa.

Majdica se pripravlja z mamico za izprehod. Obleče čisto opravo in v resnici dražestno izgleda. Med poljo vsi znanci občudujejo njeno novo oblekco. »Saj ni nova, samo s Schichtovim Radionom je oprana« odgovarja ona vsa ponosna in vsi se z odobravanjem smejejo mali Majdici.

SCHICHTOV RADION PERE SAM IN VARUJE PERILO ZAJAMČENO BREZ KLORA

Pri zaslišanju je prvotno vsako krivdo zanikal, končno pa si je le premislil in priznal, da je izvršil v poslednjem času 10 vlomov. Med drugim je priznal, da je izvršil vlom v ambulatorij železniške bolniške blagajne na Frankopanovi cesti, odkoder je bilo, kakor smo že svojčas poročali, odnešenih mnogo zdravniških instrumentov in razno perilo. Svoj plen je skrival v bližini vojaškega strelišča na Pohorju. Posebna policijska in orožniška patrulja se je z osumljencem podala na lice mesta, kjer so baje našli nekaj ukradenih predmetov, ki so bili skrbno zaviti v nepremočljivo platno. — Oblasti domnevajo, da je aretirani izvršil več vlomov, katerih pa še ni priznal.

Morilec Mohorko priznal umor v Jelovcu. Pri zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom je te dni Mohorko priznal, da je izvršil sam umor družine Dobaj v Jelovcu, kjer je umoril 4 osebe. Svoječasno izpoved, da je bil pri umoru soudeležen tudi neki Friderik Klančnik, je sedaj popolnoma zanikal ter izjavil, da omenjeni sploh ni bil nikoli njegov pomagač. Preiskava proti Mohorku se še nadaljuje, ki se sedaj zlasti nanaša na umor neke kmetice v bližini Ptujja, katere je bila pred štirimi leti umorjena. Že takrat se je nahajal Mohorko radi suma umora v preiskovalnem zaporu, vendar mu takrat niso mogli dokazati krivde.

Nezgoda. Pri delu se je minulo sredo ponesrečil H. Nipič, delavec v delavnici drž. žel. Poškodba, ki jo je ponesrečeni dobil na levi nogi, je težje narave, zato so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v splošno bolnico. — Pri kopanju kamenja pa je v nekem kamnolomu v Selnici ob Dravi zasulo kamenje delavca A. Kolundra, pri čemer je zadobil tako težke poškodbe, da je bil takoj mrtev.

Umrli je v četrtek, dne 30. t. m. na svojem domu v Gosposki ulici prof. Miroslav Šijanec, ki je bil v poslednjem času sodno zapriseženi tolmač za nemški in italijanski jezik. Pogreb pokojnika se vrši v soboto, dne 1. avgusta ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Vlom. V noči od torka na sredo so neznani vlomilci udrl v prodajalno Julijane Berce na Radvanjski cesti, odkoder so odnesli mnogo jestvin kakor tudi več vrednostnih predmetov.

I. Delavsko kolesarsko društvo, centrala Maribor. V nedeljo, dne 2. avgusta t. l. društveni izlet. Zbirališče pri Rozini, Tržaška cesta 52. V ponedeljek, dne 3. avgusta odboro- va seja. Terek, dne 4. avgusta klub- ski večer. Na dnevnem redu je poročilo o olimpijadi na Dunaju. Člani se naprošajo, da se teh prireditiv točno in polnoštevilno udeležijo.

Otvoritev nove trgovine. V Gosposki ulici, kjer je bila poprej trdnja Jeglitsch-Frangsche, je otvoril s 1. avgustom g. Ivan Pečar novo trgovino parfumerij, materijala, kemikalij, fotomanufakture itd., na kar opozarjamo naše cenj. čitatelje. Več glej v oglasnem delu otvoritveno naznanilo. Krško.

V stranskih ulicah cenejše kupu- jete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6, da se o tem prepričate.

Ptuj.

Strela ubila očeta in sina. Minuli terek je med nevihto udarilo v neko drevo na polju v bližini St. Vida niže Ptujja, pod katerim sta vedrila kmet Anton Golob in njegov sin. Golobova

žena, oz. mati pa je iskala zavetja pod kopo sena. Golob in njegov sin sta obesila kose na drevo, nista pa pri tem mislila na nevarnost, kateri sta se s tem izpostavila. Naenkrat je namreč udarila strela v drevo ter oba ubila. Nesrečna mati je hotela svojemu otroku in možu na pomoč, vendar pa sta bila že oba mrtva.

Celje.

Tombola v korist počitniških kolonij delavskih otrok. Celjska po- družnica »Svobode« si je nadela hval- vredno nalogo z vsemi svojimi moč- mi podpreti počitniške kolonije de- lavskih otrok. V namenu, pridobiti si potrebnih sredstev, je organizirala ve- liko tombolo, ki se bo vršila v nede- ljo, dne 2. avgusta. Že namen tom- bole bo sam na sebi pospešil prodajo tombolskih kart. Vso drugo agitacijo bodo pa izvršili res prekrasni do- bitki. Glavni dobitki, ki jih je po- družnica sama kupila, vsebujejo med drugim šivalni stroj, moško kolo, ku- hinsko opravo, otomano, razne servi- se itd. Od raznih trdk se je pa zbralo na priporočilo načelstva podružnice Konzumnega društva nekaj prav le- pih darov. Med drugim je mlin »Ka- rolina«, od katerega nabavlja Kon- zumno društvo moko, podaril za tom- bolo celo vrečo najfinejše moke in zaboj makaronov. Z lepimi darovi so se odzvale tudi trdnice: »Union« Ljubljana, Kolinska tovarna Ljublja- na, Maggi Maribor, Urabič in drug Celje itd. Ker dobitki še vedno pri- hajajo, je povsem gotovo, da bo ta tombola »Svobode« prednjačila tako po vrednosti kakor množini dobitkov vsem dosedanjim sličnim prireditvam v celjskem okrožju. Plemenit namen tombole bodo gotovo podprli vsi za- vedni delavci s tem, da si bodo na- bavili tombolske karte, ki stanejo komad le Din 3.— Vsi društveni funkcionarji naj pa smatrajo za svo- jo dolžnost, da teh kart čim več pro- dajo. Razpečava ne bo težka, kajti ta tombola vsebuje dvojce dejstev, ki morata privabiti slehernega k sode- lovanju. To so lepi dobitki in lep namen s čistim dobičkom!

Trbovlje.

Prijatelj prirode. V nedeljo, dne 26. ju- lija so se odzvali člani Prijatelja prirode iz Trbovelj vabilo sodruge iz Hrastnika, ki so praznovali obletnico ustanovitve podruž- nice Prijatelja prirode v Hrastniku na Lisci (Zasavje) v lepem številu. Cel izlet je iz- padel prav dobro. Za nedeljo, dne 2. av- gusta, priredijo člani iz Trbovelj izlet na Gorenjsko, in sicer s turist. vlakom. Za 9. avgusta je predviden večji izlet na Mrzlico. Vabijo se tudi člani Prijatelja prirode in Svobode iz Hrastnika, Celja, Zabukovec in Liboj, da se udeležijo tega izleta v čim večjem številu.

Krško.

Polovična vožnja po železnici na Krško polje dovoljena. Za veliko kmetstvo slavnost na Krškem polju, ki se vrši v nedeljo, dne 2. avgusta t. l., je dovolilo prometno mi- nistrstvo z odlokom št. 17.498-31 za vse ude- ležence polovično vožnjo po vseh progah železnice, ki velja od dne 30. julija do dne 6. avgusta 1931. Vsak udeleženež naj kupi na vstopni železniški postaji do Krškega celo vozno karto, katere v Kr- škem na postaji naj ne odda, temveč jo dobro shrani, ker mu ista služi za izkaznico, ki se bo dobila v za to določenem paviljonu na veseličnem prostoru, za vožnjo nazaj.

Ali imajo živali razum

Vsak ljubitelj živali vam lahko pove vse polno primerov iz lastne izkušnje, ki dozdevno potrjujejo vprašanje o živalskem razumu. Tu gre n. pr. za psa, ki takoj veselo priteče, če se njegov gospodar odpravlja na vsakdanji sprehod, ki pa ostane mirno na svojem mestu, če se gospodar odpravlja na delo. Znani so nadalje primeri »računajočih konj«, ki so reševali zamotane račune, razločevali barve, denar, igralne karte, čitali itd.

Na razumna dejanja pa naletimo tudi pri mnogih nižjih živalih in predvsem pri žuželkah. Treba je opazovati na pr. samo ose, kadar gradijo v pesek gnezdo za svoj bodoči zarod. Najprvo zgradi samica več centimetrov globok navpičen rov v zemljo, ki končuje v široko jamo. Nato rov zakrije s peskom, kamenčki, koščki lesa itd. ter se poda na plen, od katerega se bo zarod pozneje preživljal. Ta plen so gosnice, ki jih samica s primernim vbodljajem omami in potem s težkim, cele ure trajajočim delom zvleče do gnezda, kjer odstrani najprvo ovire pri vstopu in nato spravi plen v podzemeljsko jamo. Tu zleže jajce, zadela vhod najskrbneje in ga potlači z glavo (nekateri eksotične ose uporabljajo celo večje kamenčke kot tlačilce); končno odstrani skrbno vsako sled, ki bi od zunaj izdajala gnezdo.

Še bolj zamotana dela izvršujejo mravlje, ki jih postavljajo mnogi učenjaki, kar se tiče inteligence, med vsemi živalmi človeku najbližje. Seveda so spet drugi učenjaki, ki odločno ugovarjajo misli, da bi imele živali, zlasti živali tako nizke vrste kakor ose, čebele in mravlje, kakršnokoli sled lastnega, ustvarjajočega razuma. Ti trdijo, da je vsako, na videz visoko razumno početje živali samo posledica dresure (n. pr. pri psih in »računajočih konjih«), neprimerne ostrejšega opazovalnega čuta živali, njihovega spomina, asociacijske sposobnosti in predvsem podedovanih nagonov, ki so pri živalih tudi bolj razviti nego pri človeku. Nižje živali ponavljajo brez pomisleka dejanja, ki so jih počenjali tisoči in milijoni njihovih prednikov, le tu pa tam jih drugačne vnanje okolnosti »naučijo« ta dejanja v njihovem poteku nekoliko spremeniti. Ose se tedaj ničesar jasno ne zavedajo, kadar gradijo gnezda za svoj zarod, ne vedo namena svojega početja, kakor ne vedo za svoje

namere mravlje, kadar izvršujejo vsa mogoča dejanja, ki vzbujajo naše občudovanje itd.

Resnica bo v zlati sredi. Res je, da vodoj temi nagoni, opazovalni dar, spomini, asociacije in podobne stvari žival v njenem početju, res je pa tudi to, da sta končno tudi zavest in razum samo sestavina vseh teh prvin in da sta tem višja, čim več teh prvin ju dopolnjuje. Človeški razum je pač tako fina zmes iz milijonov nagonov, opazovanj, spominov, izkušenj, asociacij, vnanjih vplivov, podedovanih in privzgojenih (vzdrsilanih) elementov, da je sposoben, na tej bazi tudi samostojno »ustvarjati«, živalski razum pa je toliko nepopolnejši, kolikor bolj omejen je krog, v katerem se žival izživlja. Ni pa res, da bi »ustvarjal« samo človeški razum. Kakor je dokazal filolog W. Koehler s svojimi »inteligentnimi izpitii« s šimpanzi in kakor so dokazali tudi drugi učenjaki, kažejo vsaj višje živalske

vrste zelo jasne nastavke k razumnemu, uvidljivemu obnašanju v raznih okoliščinah in človeške opice si celo same izdelujejo primerno orodje, da lahko dosežejo recimo kakšno slaščico in tudi primitivno orožje, da se ž njim branijo.

Izreki modrih mož.

Kdor hoče svoje otroke napraviti pametne s pretepanjem in kdor hoče nasilje in vojno iztrebiti z nasiljem in vojno, se mi zdi kakor človek, ki ostri svoj svinčnik z mečem in ki si čisti zobe s krtačo za čevlje.

(Macdonald.)

Opazuj zares pametne ljudi, pa boš videl, da manj tožijo nad motenji, obolevostmi itd., kot duševno omejeni, katerim je njih trebuh znak zemeljske oble.

Od slabega ne moremo nikdar premalo, od dobrega nikdar prevečkrat čitati: slabe knjige so strup za razum, ker kvarijo duh. Da čitamo dobre knjige, je pogoj, da ne bremo slabih; kajti življenje je kratko, čas in moč pa omejena.

(Schopenhauer.)

Širite naš list!

Velika tombola „Svobode“
v Studencih se vsi dne 2. avgusta 1931 na vrtu gostilne Mraz (poprej telovadnice „Svobode“).
Krasni dobiki!
Ne zamudite!

Naznanilo otvoritve!

Dovoljujem si cenj. občinstvu vljudno sporočiti, da sem s 1. avgustom 1931 **otvoril v Mariboru, Gosposka ulica 11** (poprej trgovina Jeglitsch-Franches) novo trgovino

parfumerije - kemikalij - materiala in fotomanufakture.

Z ozirom na svoje dolgoletno službovanje in prakso kot nastavljenec **tv. M. Wolfram** zatrjujem, da se bom kar najbolj potrudil postreči velenj. občinstvo vsled svojega znanja v vsakem oziru solidno, rečno in s posebno pozornostjo. — Zatrjujem, da bom vodil vse v to stroko spadajoče predmete ter nudil svojim cenj. odjemalcem samo prvovrstno izbrano blago. Istotako bom skrbel, da bodo **p. n. fotoamaterji** dobili naročila točno izvršena, kakor tudi vedno sveži prvovrstni foto-materijal. Cenj. občinstvo prosim za zaupanje in se priporočam za obilen obisk.

Z najodličnejšim velespoštovanjem

IVAN PEČAR, parfumerija - material - kemikalije in fotomanufaktura **Maribor, Gosposka ulica 11.**

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE:	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode te uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno.

Pazite se pred ponaredbami!

**Pristopajte k
zadrugi**

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec,
delavka naj smatra za svojo dolžnost da
bo član te delavske zadruge.

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inserter-
tih.**

Kupujte v papirnici Slomškov trg 6.

**PIŠARNIŠKE
POTREBŠČINE**

**PAPIRNICI
LJUDSKE
TISKARNE**

SLOMŠKOV TRG 6

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D

NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.**

**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

**Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesčni odpovedi.**